

Schaken in de Noordkop

Sinds mijn kinderjaren ben ik een (niet al te fanatieke) aanhanger van Ajax, maar toch kende ik tot voor kort bijna niemand uit Noord Holland en had ik ook geen band met dat deel van het land. Voor mijn gevoel begint Noord Holland ook pas bij de lijn Beverwijk, Alkmaar, Hoorn, waarboven nauwelijks nog mensen wonen en de wind vrij spel heeft. Ik ben in Alkmaar ooit naar de kaasmarkt geweest en heb in 2010 een keer een thuiswedstrijd van AZ bezocht, maar van verdere kennismaking is het niet gekomen. Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Den Helder, ik heb er van gehoord, ben er ooit wel eens geweest, maar ik weet er weinig van. Onderweg op onze, vanaf dit jaar regelmatige, reizen naar Texel kijk ik dan ook iedere keer mijn ogen uit. En op Texel is dat niet anders. Als ietwat introverte, geleidelijk aan ook al wat oudere man was mijn eerste gevoel over heel Noord Holland dat van een licht wantrouwen. Wat praten die mensen gek! En wat praten ze veel!

Gelukkig is dat gevoel van wantrouwen snel aan het afnemen. Ik wen aan die noorderlingen, zoals je aan nieuwe burens gaat. Op de keper beschouwd zijn de Noord-Hollanders erg vriendelijk. Ze doen me nog het meest aan Twentenaren denken: ze zijn heel robuust en direct, maar tegelijk heel gastvrij en behulpzaam. Ook het zwaar-Amsterdamse accent in (de kop van) Noord Holland is net zo opvallend en net zo grappig als het Twents in Overijssel.

Enfin. Waar ik eigenlijk naar toe wil is naar de Noord-Hollandse schaakcultuur. Ik vermeld direct maar iets leuks: ze spelen er bij het snelschaken zogenaamde "sets" van 6 partijen en na een set hanteren ze een soort "quitte of dubbel" systeem: als de setwinnaar als eerste 1.5 punt scoort wint hij de wedstrijd, heeft de ander het snelste die 1.5 punt dan staat het gelijk. Een interessante combinatie van tennis, kansspel en schaken, mij uitgelegd door de voorzitter van En Passant Texel, Jaap Dros. Opvallend is ook dat in de NHB de competitiewedstrijden deels op zaterdag gespeeld worden; de reisafstanden, bijvoorbeeld naar Texel, zijn te lang voor een doordeweekse avondwedstrijd.

Heel mooi vind ik de enorme gemeenschapszin en de behoefte aan het behouden van de eigen identiteit. Op Texel, bijvoorbeeld, wonen maar 13.000 mensen, maar elk klein dorpje op Texel (het woord "gehucht" is zeker niet van toepassing) heeft een eigen voetbalveld, minimaal twee goed onderhouden kerken en een rijk gemeenschapsleven. De sporen van lokale schaak- en damclubs zijn er zelfs nog niet uitgewist. Hoogtepunt is het dorp Oosterend, waar met een inwoneraantal van slechts 1.200 mensen een ongekende culturele stand wordt opgehouden, inclusief een eigen voetbalclub, tennisvereniging, kerk, Spar, museum, damclub en ongetwijfeld nog veel meer (de bijnaam die Tesselaars voor dit dorp hanteren is Jeruzalem!). Ik herhaal maar even: 1.200 inwoners. In Zoetermeer is dat ongeveer het inwonertal van een middelgrote straat, waar als hoogste uitdrukking van cultuur eens per jaar een paar kwajongens nog wat vuurwerk afsteken.

Of deze sterke drang naar het bewaren van de eigen identiteit, of misschien beter: zelfstandigheid, in heel Noord Holland aanwezig is, weet ik niet, maar ik vermoed van wel, zeker in het noordelijke deel van de provincie, de Noordkop. En of het een aantoonbaar effect heeft op het behouden van een rijke schaakcultuur is een andere vraag. Daar ga ik nog achterkomen. Vooralsnog voel ik me er als een vis die uit een ongebruikt zwembad met nog 10 centimeter water plotseling in een kleurrijke koraalzee terecht gekomen is.

Op zaterdag 19 november was ik voor het eerst als supporter aanwezig bij een wedstrijd van En Passant Texel. Thuis tegen Aartswoud II (Aartswoud is een Westfries dorp ten Noordoosten van Alkmaar met 500 inwoners). Ter informatie: Aartswoud speelt met vijf teams in de NHSB. Ongelofelijk, maar waar. Helaas: Texel verloor met 3-5.

(De kerk van Aartswoud. De kerktoren, die in het verleden dienst deed als vuurtoren, is een getrouwe kopie van de schaaktoren)

U hoort nog meer van me over Noord Holland en het schaakleven aldaar. Ik hoop er ook mee te gaan spelen, al verhinderen op dit moment de NHSB-reglementen aan alle Nederlandse KNSB-spelers de toegang tot de regionale competitie in Noord Holland (in de Haagse Schaakbond is dit wel toegestaan). De trauma's die ontstaan zijn bij de opkomst en ondergang van de Koningsclub Bergen zullen daar wel de reden voor zijn.

Jan Willem Duijzer